

УДК 374:37.01(КНР)

DOI: [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2022-5\(206\)-91-94](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2022-5(206)-91-94)

Чжоу Ань

ORCID iD <https://orcid.org/0000-0003-2108-5288>

ТРАДИЦІЇ ТА ІННОВАЦІЇ У ЦІЛЯХ ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВ ДИТЯЧИХ МУЗИЧНИХ ШКІЛ КНР В УМОВАХ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ

A Проаналізовано цілі естетичного виховання учнів музичних шкіл Китайської Народної Республіки. Автор зазначила, що традиційно естетичне виховання в КНР залучення дітей і молоді до розмаїтої національної музичної культури. Музика традиційно є основою розуміння традиційної загальної філософії, розуміння народного музичного мистецтва. У свою чергу музичне мистецтво як спосіб осмислення філософії життя розуміється природним органічним способом спілкування різних поколінь, представників різних культур. Проникнення музичних творів сучасних стилів і популярних жанрів через розширені канали відкритого інформаційного доступу для музичних шкіл КНР поставили новий виклик: поєднання системних світоглядних цілей естетичного виховання дітей і молоді з програмами формування музичної культури і смаку.

Використано системний і синергетичний підходи. На основі цих підходів проаналізовано тенденції цілей естетичного виховання: збереження розуміння музичної освіти як способу прилучення до народної культури, осмислення національних цінностей і символів, значущих для громадянства Китаю, поєднання з програмами вироблення музичного смаку і розуміння сучасних музичних стилів; досягнення системності виховання дітей і молоді в Китайській Народній Республіці, коли музика, оволодіння навичками співу, гри на музичному інструменті, тощо слугує засобом підвищення рівня загальної освіченості особистості; створення середовища для творчості і самореалізації дітей і молоді в КНР, організація доцільного вишуканого спілкування з представниками інших країн, інтегрування національних музично-педагогічних надбань в крос-культурний простір Європи.

Ключові слова: естетичне виховання; КНР; музика; змішане навчання; синхронне навчання; асинхронне навчання; музична культура; особистість

S **Zhou An. Traditions and innovations of pupils' aesthetic education in children's music schools in China in the conditions of mixed education.**

In the article, the author analyzed the pupils' aesthetic education goals in Chinese music schools. The attention of the article is focused on the changes in goals that occurred in the conditions of mixed education, and the spread of ideas of intercultural communication.

The author noted that the traditional aesthetic education in China involves the involvement of children and young people in the diverse national musical culture. Music is traditionally the basis of understanding of traditional general philosophy, understanding of folk musical art. In turn, musical art as a way of understanding the philosophy of life is understood as a natural organic way of communication between different generations, representatives of different cultures. The penetration of musical works of modern styles and popular genres through expanded channels of open information access for music schools in China posed a new challenge: the combination of systematic worldview goals of aesthetic education of children and youth with programs for the formation of musical culture and taste.

The article uses systemic and synergistic approaches. Based on these approaches, trends in the goals of aesthetic education were analyzed. The first trend is to preserve the understanding of music education as a way of getting involved in folk culture, understanding national values and symbols significant for Chinese citizenship, combining it with programs for developing musical taste and understanding modern musical styles. The second trend is the achievement of systematic education of children and youth in China, when music, mastering the skills of singing, playing a musical instrument, etc. serves as a means of increasing the level of general education of an individual.

The third trend is the creation of an environment for creativity and self-realization of children and youth in China, the organization of expedient and sophisticated communication with representatives of other countries, the integration of national musical and pedagogical assets into the cross-cultural space of Europe.

Key words: aesthetic education; China; music; blended learning; synchronous learning; asynchronous learning; musical culture; personality

Чжоу Ань, здобувачка третього освітньо-наукового рівня вищої освіти кафедри освітології та інноваційної педагогіки, Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, Україна; вчитель музики, середня школа Цзянсу Учжун, КНР

Zhou An, postgraduate student of the third educational and scientific level of higher education of the Department of Education and Innovative Pedagogy, H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University, Ukraine; high music, teacher 苏州吴中, China

E-mail: chzhou.an@gmail.com

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Сучасний світ невизначеності і постійних змін потребує ресурсу стабільності. Таким ресурсом споконвіку виступає музика. Музична освіта в науково-педагогічному дискурсі, безсумнівно, посідає визначне місце. Естетичне виховання засобами музичного мистецтва є неодмінним складником культури Китаю. Через призму духовної культури естетичне виховання засобами музичного мистецтва на усіх рівнях освіти у КНР відбувається творення виховуючого середовища. Із поширенням інформаційно-комунікаційних технологій, відкритим можливостям культурного обміну у планетарному масштабі проблематика естетичного виховання дітей і молоді в КНР набуває актуального звучання. Діахронний вектор естетичного виховання засобами музичного мистецтва супроводжується новаціями крос-культурних комунікацій в умовах відкритого освітнього простору, до якого долучаються учні музичних шкіл КНР.

Аналіз попередніх досліджень і публікацій, на які спирається автор, в яких розглядають цю проблему і підходи її розв'язання. Теоретичні підвалини, історико-педагогічний аспект заявленої проблеми представлено у системних наукових розвідках О. Дубасенюк, яка системно презентувала систему акмелогічних орієнтирів відповідної підготовки фахівців для реалізації програм естетичного виховання [1; 3]. М. Штефан, В. Ворожбіт-Горбатюк, С. Доценко презентовано цікаві методичні рекомендації щодо застосування цифрових сервісів в організації мистецької діяльності дітей [6]. Компаративний аспект презентовано О. Іоновою [2]. Крос-культурні аспекти виховної роботи презентовано у публікаціях Е. Hinkel [9], І. Сайтарли [10]. Проблематика становлення і розвитку музичної освіти в КНР представлено науковими розвідками Ван Юечжи [2] Лю Цзін [5], Чжоу Тінтин [8].

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою цієї публікації визначено: обґрунтування провідних тенденцій цілей естетичного виховання дітей – учнів музичних шкіл КНР в умовах змішаного навчання.

Викладення основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням здобутих наукових результатів. Дослідження цілей естетичного виховання учнів музичних шкіл КНР свідчить про системну динаміку цього соціально-педагогічного феномена. В умовах поширення змішаного і дистанційного навчання цілі такого навчання трансформуються контекстно діалогу культур і специфіки крос-культурної комунікації.

Як відомо, естетичне виховання особистості є елементом цілей, змісту і процесуальних аспектів загальної культури і суспільного поступу держави у цивілізованій світовій спільноті. У КНР з 1979 року естетичне виховання розглядається як обов'язковий складник програм виховання громадянина-патріота КНР, носія виразних духовних цінностей, осмисленого розуміння національної культури. Це, у свою чергу, віддзеркалено у змісті естетичного виховання, змісті програм музичного спрямування мистецьких шкіл. Не торкаючись ідеолого-політичного забарвлення такого розуміння естетичного виховання, зосередимо увагу на тенденціях з огляду на системний і синергетичний підходи. Так, зазначимо, що в контексті теми статті системний підхід передбачає розгляд тенденцій визначення цілей через призму інших напрямів виховання особистості – розумового, морального, фізичного. Розвиток інтересу до музичного мистецтва передбачає активацію потреби збереження і розвитку фізичних ресурсів, освоєння засобів музичної виразності, навички музикування, майбутні громадяни КНР формують патріотичні мистецькі смаки. З огляду на це у музичних школах КНР у цілях акцентовано увагу на формуванні вміння розуміти, поцінувати китайську народну музику, створювати середовище утвердження цінності патріотичних інтересів школярів.

Наголосимо, що естетичне виховання в КНР зберігає й транслює в культурний простір цінності національної музичної культури на засадах китайського філософування для вироблення у молоді досвіду осмислення філософії життя як способу збереження традиційного спілкування різних поколінь, представників різних культур. Зазначимо тут, що проникнення музичних творів сучасних стилів і популярних жанрів у життєвий, дозвілєвий простір молоді в КНР через розширені канали відкритого інформаційного доступу для музичних шкіл Китайської Народної Республіки орієнтували на формування сучасної музичної культури й естетичного смаку.

Це важливе завдання вирішується в площині організації в музичних школах КНР послідовного, систематичного осягнення учнями музичних творів (сучасних і класичних) на основі живого сприйняття, з опорою на реальний життєво-музичний досвід, висновки, які учні формулюють разом з учителем. Це досить повно представлено у дослідженні Лю Дзін [5]. Автором запропоновано на прикладі опанування вокального мистецтва показати учням розмаїття напрямів і стилів виконання, поєднання виконавських способів і жанрів для формування витонченого культурного середовища, в якому розвивається особи-

стість кожного учня. Це дає можливість учням формувати музичний смак на основі вміння чути красу музики, осмислювати інтонаційно-образне забарвлення мислення, розвивати інтуїцію і фантазію. Через практику спільного слухання музичних творів реалізується системний і синергетичний підходи. Адже за керівною роллю вчителя учні осмислюють послідовно цінності краси й органіки музичних творів класичних і сучасних жанрів.

У ході наукового пошуку визначено другу тенденцію: досягнення системності виховання дітей і молоді в КНР, коли музика, оволодіння навичками співу, гри на музичному інструменті слугує засобом підвищення рівня загальної освіченості особистості. Ця тенденція так само є виразно національною. Призначення музики в Китаї бачиться функціональним засобом гармонізації життя різних поколінь у родині і суспільстві загалом. Музика традиційно використовується, щоб показати людині гармонію. Наприклад, у музиці поєднуються інструменти узгодження слів, темпу, ритму для досконалості краси музичного твору. Такий же алгоритм діти опановують для встановлення єдності й згоди позицій між членами різних поколінь, представників соціальних груп, професій, влади і народу загалом. Така гармонія і єдність слугує базисом духовного здоров'я нації, ресурсом стабільного суспільного прогресу. У такий спосіб учні музичних шкіл вчать виражати себе, свої почуття і враження за допомогою музики. Адже навички гри на музичному інструменті, вміння читати ноти розширюють не лише музичний, але й соціальний досвід.

З огляду на сучасні трансформаційні процеси визначено третю тенденцію: створення середовища для творчості й самореалізації дітей і молоді в КНР, організація доцільного вишуканого спілкування з представниками інших країн, інтегрування національних музично-педагогічних надбань у крос-культурний простір Європи. Така тенденція актуалізована умовами крос-культурної комунікації в розумінні різнопланової взаємодії представників різних моральних і світоглядних систем, релігій на засадах субординації. Загальновідомим є факт, що відповідно до рішення п'ятого симпозіуму з музичної освіти (1998 р.) у цілях і змісті програм музичної освіти визначено нові орієнтири музичної освіти, зокрема: орієнтування на створення середовища творчості, ситуацій прояву ініціативи й активності дітей. XXI століття ознаменувалося трансформаціями й поширенням дистанційного формату освіти. Це стало викликом для всієї освіти, наукової й творчої спільноти. Музичні школи КНР активізували роботу з вироблення дослідницьких навичок учнів, інтегрувати акти творчості на рівнях міжгалузевому, міждисциплінарному, міжнародному.

У контексті тенденцій крос-культурної комунікації глобалізаційні процеси не оминули й культурну традицію музичної освіти КНР. У цьому аспекті музична освіта стала ресурсом проникнення китайської педагогічної думки у світові спільноти. Спираючись на унікальні культурні прак-

тики національного музичного мистецтва, китайські педагоги демонструють відкриту позицію збереження глибоких світоглядних філософсько-педагогічних установок на моральну й національну ідентифікацію, розуміння музики як засобу духовного зростання людини. Музичні школи в КНР зорієнтовані на інтегрування змісту підготовки молодих музикантів навколо таких характеристик: тренди і течії жанрового розмаїття молодих музикантів, стереотипи їхньої поведінки, використання композицій музичних творів для пропагування певних ідей, цінностей [8]. Для забезпечення ефективності естетичного виховання в контексті цієї тенденції у КНР здійснюється підтримка фахівців-практиків, які мають солідні результати наукової роботи [та само].

У контексті поширення дистанційного і змішаного навчання [4] у КНР актуалізовано ресурси на допомогу педагогам, учням шкіл та їхнім батькам, зокрема: розробляються хаби з підбірками творів класичної й народної музики для прослуховування, твори анімаційного жанру, фонограм, колекцій пісень, архіви нот. Цікавим є досвід колекцій, сформованих українськими освітянами: розробки уроків, індивідуальних занять, відеоряди з алгоритмами розучування певних прийомів, вправи із застосуванням звукового редактора Audacity, музичні ребуси, загадки, розробки дидактичних ігор у відкритому доступі.

Висновки із цього дослідження. На основі системного й синергетичного підходів проаналізовано тенденції цілей естетичного виховання у музичних школах КНР. Зокрема такі: збереження розуміння музичної освіти як способу прилучення до народної культури, осмислення національних цінностей і символів, значущих для громадянства Китаю, поєднання з програмами вироблення музичного смаку і розуміння сучасних музичних стилів; досягнення системності виховання дітей і молоді в КНР, коли музика, оволодіння навичками співу, гри на музичному інструменті тощо слугує засобом підвищення рівня загальної освіченості особистості; створення середовища для творчості й самореалізації дітей і молоді в КНР, організація доцільного вишуканого спілкування з представниками інших країн, інтегрування національних музично-педагогічних надбань у крос-культурний простір Європи.

Перспективою подальшого розроблення проблеми визначено критичний аналіз й узагальнення практичного досвіду організації естетичного виховання в частині структури навчального матеріалу у змісті навчальних програм, використовуваних форм і методів виховання.

Список використаних джерел

1. Дубасенюк О. Акмеологічні засади неперервної професійної підготовки майбутніх педагогів. *Теорія та методика професійно-педагогічної підготовки освітянських кадрів: акмеологічні аспекти* : монографія. Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2018. С. 59–123.
2. Іонова Олена, Ван Юечжи. 王越之《音乐教育和教育华德福教学法》北方音乐, 音教论坛, 中国. 2019. № 11. С. 103–105. 页. Музичне виховання та навчання у початковій Вальдорфській школі. *Північна музика, практичний форум : Чженцзян (КНР) : Китайський форум*. 2019. № 11. С. 103–105.

3. Естетичне виховання дітей та молоді: теорія, практика, перспективи розвитку : збірник наукових праць / за ред. О. А. Дубасенюк, Н. Г. Сидорчук. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2012. 560 с.
4. Лучанінова О. П. Дистанційне навчання як світовий освітній тренд: реалії та перспективи для ЗВО України. *Імідж сучасного педагога*: електрон. наук. фах. журн. (категорія «Б»). 2022. № 1 (202). С. 5–10. URL: [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2022-1\(202\)-5-10](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2022-1(202)-5-10)
5. Лю Цзін. Сутність вокального слуху в контексті його розвитку у підлітків. (2021). URL: <http://surl.li/dviuk>
6. Методичні рекомендації для батьків і педагогів щодо використання сценаріїв сучасних сервісів і цифрових застосунків в організації художньо-продуктивної діяльності дітей / уклад.: М. Штефан, В. Ворожбіт-Горбатюк, С. Доценко. Харків, 2021. 28 с.
7. Сайтарли І. А. Культура міжособистісних стосунків : навч. посіб. Київ : Академвидав, 2007. 240 с.
8. Тінтин Чжоу. Організація освітнього процесу з музичного виховання в загальноосвітніх школах КНР. *Наукові записки кафедри педагогіки*. 2022. № 1 (50). С. 120–126. URL: <https://doi.org/10.26565/2074-8167-2022-50-12>
9. Hinkel E. (Ed.) *Culture in Second Language Teaching and Learning*. Cambridge Applied Linguistics Series. Cambridge : Cambridge University Press, 1999. 250 p.
10. Wang Yuezhi. Music as a therapy of integrative lessons in the Waldorf School of Ukraine. *Polish science journal. Warsaw: Sp. z o. o. «iScience»*. 2020. Issue 6 (27), part 1. P. 81–86.

References

1. Dubaseniuk, O. (2018). Akmeolohichni zasady neperervnoi profesiinoididgotovky maibutnikh pedahohiv [Acmeological principles of continuous professional training of future teachers]. In *Teoriia ta metodyka profesiinopedahohichnoi pidgotovky osvitiatskykh kadriv: akmeolohichni aspekty [Theory and methodology of professional and pedagogical training of educators: acmeological aspects]*: monohrafiia (pp. 59-123). Kyiv: Vyd-vo NPU imeni M. P. Drahomanova [in Ukrainian].
2. Ionova Olena, Van Yuezhzy. (2019). 王越之«音乐教育和教育华德福教学法»北方音乐, 音教论坛, 中国, № 11, 103-105 页. *Muzychne vykhovannia ta navchannia u pochatkovii Valdorfskii shkoli [Musical education and training in an elementary Waldorf school]*. *Pivnichna muzyka, praktychnyi forum: Chzhentszian (KNR): Kytayskyi forum [Northern Music, Practical Forum : Zhengjiang (PRC) : China Forum]*, 11, 103-105 [in Ukrainian].
3. Dubaseniuk, O. A., & Sydorчук, N. H. (Eds.). (2012). *Estetychne vykhovannia ditei ta molodi: teoriia, praktyka, perspektyvy rozvytku [Aesthetic education of children and youth: theory, practice, development prospects]*: zbirnyk naukovykh prats. Zhytomyr: Vyd-vo ZhDU im. I. Franka [in Ukrainian].
4. Luchaninova, O. P. (2022). Dystantsiine navchannia yak svitovyi osvittniitrend: realii ta perspektyvy dlia ZVO Ukrainy [Distance learning as a global educational trend: realities and prospects for Ukrainian universities]. *Imidzh suchasnoho pedahoha [The image of a modern teacher]*, 1 (202), 5-10. Retrieved from [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2022-1\(202\)-5-10](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2022-1(202)-5-10) [in Ukrainian].
5. Liu, Tszin. (2021). *Sutnist vokalnogo slukhu v konteksti yoho rozvytku u pidlitkiv [The essence of vocal hearing in the context of its development in adolescents]*. Retrieved from <http://surl.li/dviuk> [in Ukrainian].
6. Shtefan, M., Vorozhbit-Horbatyuk, V., & Dotsenko, S. (Comps.). (2021). *Metodychni rekomendatsii dlia batkiv i pedahohiv shchodo vykorystannia stsenariiv suchasnykh servisiv i tsyfrovyykh zastosunkiv v orhanizatsii khudozhno-produktyvnoi diialnosti ditei [Methodological recommendations for parents and teachers regarding the use of scenarios of modern services and digital applications in the organization of children's artistic and productive activities]*. Kharkiv [in Ukrainian].
7. Saitarly, I. A. (2007). *Kultura mizhosobystisnykh stosunkiv [Culture of interpersonal relations]*: navch. posibnyk. Kyiv: Akademvydav [in Ukrainian].
8. Tintin, Chzhou. (2022). Orhanizatsiia osvittnoho protsesu z muzychnoho vykhovannia v zahalnoosvitnikh shkolakh KNR [Organization of the educational process of musical education in secondary schools of the People's Republic of China]. *Naukovi zapysky kafedry pedahohiky [Scientific notes of the department of pedagogy]*, 1 (50), 120-126. Retrieved from <https://doi.org/10.26565/2074-8167-2022-50-12> [in Ukrainian].
9. Hinkel, E. (Ed.). (1999). *Culture in Second Language Teaching and Learning*. Cambridge Applied Linguistics Series. Cambridge: Cambridge University Press.
10. Wang, Yuezhi. (2020). Music as a therapy of integrative lessons in the Waldorf School of Ukraine. *Polish science journal. Warsaw: Sp. z o. o. «iScience»*, 6 (27), 1, 81-86.

Дата надходження до редакції
авторського оригіналу: 30.10.2022